VODNÍ STRÁŽCI

Časopis Klubu vodních strážců – Jaro 2013

VEOLIA VODA

Milé děti,

už je tomu 100 let, kdy začala do Prahy téct kvalitní pitná voda. Proto část časopisu tentokrát věnujeme historii a zvlášť vodárně Káraný.
Zveme vás na dvě zajímavé akce, na sportovní odpoledne se nezapomeňte včas přihlásit. Členové našeho klubu jsou vodními strážci, kteří určitě znají jednotlivé kroky koloběhu vody ve vodárenství. A tak věříme, že pro vás bude soutěž na straně 3 jednoduchá. Pět vylosovaných získá zajímavou cenu, vstupenku do ZOO s doprovodem. ZOO budete moci navštívit během celého roku. A protože se blíží konec školního roku, přejeme vám všem krásné známky na vysvědčení a hodně zážitků o prázdninách, pro některé z vás s návštěvou ZOO Praha. Hodně štěstí v soutěži!

Redakce

POZVÁNKA PRO DĚTI Z KLUBU VODNÍCH STRÁŽCŮ A DĚTI ZAMĚSTNANCŮ NA

SPORTOVNÍ ODPOLEDNE NA GUTOVCE 8. ČERVNA 2013 OD 14 HOD.

GUTOVKA

CO VÁS ČEKÁ:
VÝUKA ZÁKLADŮ NA IN-LINE BRUSLÍCH S INSTRUKTOREM
MOŽNOST VYZKOUŠET SI LEZECKOU STĚNU S INSTRUKTOREM,
DALŠÍ SOUTĚŽE A HRY, OBČERSTVENÍ

Svoji účast nahlaste do 3. června na e-mail jitka.fialova@pvk.cz nebo na tel.: 267 194 178.
Adresa: Areál volného času, Gutova 39, Praha 10 Strašnice, sraz na ploše pro bruslení.
Nejjednodušší přístup podchodem od metra Strašnická.

Kuře na pikniku u vody

Veselé putování vodním světem!

Oslava Dne dětí
pořádaná k 15. výročí sbírky
Pomozte dětem a k 10. výročí Nadačního fondu Veolia

Kdy: sobota 1. června 2013
Kde: Stará čistírna odpadních vod, Papírenská 6, Praha 6 – Bubeneč
Akci bude kormidlovat Tomáš Přenosil.
VSTUP VOLNÝ!

Deky a plné piknikové koše s sebou!
(V případě nepříznivého počasí akce proběhne ve vnitřních prostorách čistírny.)
Prohlídky muzea rezervujte na www.staracistirna.cz.

organizátoři projektu: POMOZTE DĚTEM, Česká televize, NROS Nadace rozvoje občanské společnosti
generální partner projektu: české teplo
hlavní partneři akce: Nadační fond VEOLIA, VEOLIA VODA, Muzeum Stará Čistírna, o.p.s.

Více informací najdete na www.pomoztedetem.cz a www.vfveolia.cz.

» JAKUB VÁGNER A JEHO DOBRODRUŽSTVÍ V AFRICE

Beseda s Jakubem Vágnerem, rybářem a dobrodruhem, se uskutečnila v sobotu 24. listopadu 2012 v čerpací stanici vodárny v Podolí. Jakub Vágner vyprávěl o svých cestách po Africe, především o rybaření na řece Kongo. Zajímavé bylo povídání o tygřích a jiných rybách, ale neméně zajímavé byly zážitky z cest či setkání s domorodci.

Popisoval jejich životní podmínky, obydlí, stravu, ale i to, že i ten největší chudák u nás je ve srovnání s převážnou většinou obyvatel v Africe boháč, což je dobré si někdy připomenout. Se svým týmem byl několikrát napaden, zadržen, mnohokrát na něj mířili samopalem a také prodělal již sedmkrát malárii. Ani to ho však neodradí od dalších cest.

SOUTĚŽ - KOLOBĚH VODY VE VODÁRENSTVÍ

Seřaď správně jednotlivé kroky koloběhu vody ve vodárenství.

1. **Dezinfekce vody pomocí chlóru, ozonizace, která ničí bakterie a viry**
2. **Filtrace přes pískové filtry**
3. **Vločkování a odkalování - nečistoty jsou ve vodě pomocí koagulátorů sráženy do vloček, které jsou z vody odstraněny**
4. **Domácnost, kde se spotřebuje pitná voda a odchází odtud odpadní voda**
5. **Skladování vody ve vodojemech**
6. **Vypouštění vody do řeky**
7. **Čištění odpadní vody mechanické – přes mříže, odstranění písku**
8. **Biologické čištění odpadní vody**
9. **Čerpání vody z podzemních zdrojů nebo řek**

Napiš jednotlivé kroky správně za sebou tak, jak postupuje proces úpravy vody ve vodárenství a pošli na e-mail:

› **jitka.fialova@pvk.cz**

nebo na adresu:

› **Pražské vodovody a kanalizace, a.s., Ing. Jitka Fialová, Ke Kablu 971, 102 00 Praha 10.**

› Do slosování budou přijaty odpovědi, které přijdou do 10. června 2013.

› V odpovědi uveď svoje celé jméno a přesnou adresu včetně PSČ.

› **Ze všech správných odpovědí bude vylosováno 5 výherců, kteří obdrží vstupenku do ZOO v Praze pro sebe a doprovod.**

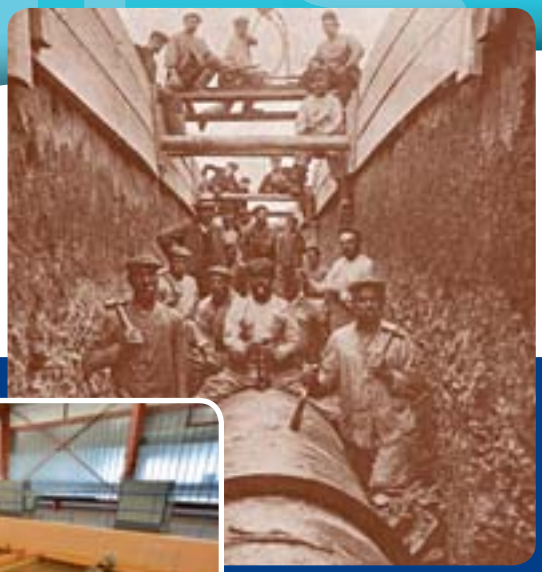

» STO LET KÁRANSKÉ VODÁRNY

Před 100 lety byla poprvé puštěna do Prahy a okolních obcí pitná voda z Káraného. V dobách epidemií a nemocí se tato voda osvědčila a měla velký podíl na příznivém zdravotním stavu Pražanů. V té době již byla také dobudována základní stoková síť a čistírna odpadních vod. Hlavní město Praha se tak tehdy stalo jedním z hygienicky nejlépe vybavených měst v Evropě.

Před dodávkou pitné vody z Káraného používali obyvatelé Prahy více než tisíc studní s vodou různé kvality. Užitkovou vodu dodávaly vltavské vodárny, takže v pražských vodovodech tekla voda stejné kvality jako ve Vltavě.

Výstavba vodárny byla technicky velmi náročná a posuzovalo ji mnoho vodárenských odborníků. Nakonec byl prací na projektu pověřen stavební rada Adolf Thiem z Lipska, který navrhoval způsob jímání podzemní vody podél Jizery a její dopravy do Prahy. Artéská voda měla vysoký obsah železa, proto doporučil vybudování odželezovny.

Stavba byla zahájena ke konci roku 1906, na výstavbě vodárny se podíleli odborníci a firmy nejen z Českého království či Rakousko-Uherské monarchie, ale i z Německa či Francie.

Od roku 1912 postupně probíhaly zkoušky, oficiálně byla voda do pražské vodovodní sítě puštěna 1. ledna 1914. Do té doby bylo vybudováno také potrubí z Káraného do Prahy, vodojemy a mnoho dalších potřebných zařízení. Velmi kvalitní pitná voda z Káraného teče do Prahy dodnes.

KANALIZACE

Počátkem 20. století již většina velkých evropských měst měla svůj stokový systém. V Praze byla čistící stanice dokončena v roce 1906, jedná se o dnešní **MUZEUM STARÁ ČISTÍRNA** v Praze 6. Jejím úkolem bylo odstraňovat nečistoty z vody přivedené kanalizací, aby mohla být bez nebezpečí vypouštěna do Vltavy. Celá čistírenská technologie byla ukryta v podzemí. Její provoz byl ukončen v roce 1967.

Jiné vodárenské stavby:

VODÁRENSKÉ MUZEUM VRUTICE

Objekt čerpací stanice byl vybudován v roce 1902 jako stavba na vodovodu, který zásoboval Litoměřice. Uvnitř budovy je zajímavá expozice, která vypovídá o historii vodárenství v litoměřickém regionu.

POZNEJ VODÁRENSKÉ STAVBY

Při osídlování krajiny byla voda vždy rozhodující. K zásobování obyvatel sloužily studny, voda se roznášela nebo rozvážela z řek a potoků. První soukromé přivaděče vody se objevily ve 12. století, ale až 14. století můžeme považovat za počátek zásobování obyvatelstva vodou z veřejných vodovodů. Tehdejší vodovody byla vlastně koryta z různých materiálů, která přiváděla vodu samospádem.

Soukromé vodovody pro Strahovský klášter, Vyšehrad či Pražský hrad veřejnosti nesloužily. Prvním veřejným vodovodem byl až novoměstský vodovod ze 14. století. **Rozmach vodárenství začal až s rozvojem technického myšlení a stále se zvětšujícími nároky na hygienu a potřebu vody.** Vyrůstaly vodárenské věže a stavěly se gravitační vodovody, jimiž proudila voda samospádem. Vodní věže sloužily jako zásobárny vody.

V Praze najdete tyto historické stavby:

A. STAROMĚSTSKÁ VODÁRNA

Staroměstská vodárna byla vybudována na Novotného lávce poblíž Karlova mostu. Během let doznala řady změn. Byla součástí přilehlé Staroměstské vodárny a sloužila pro gravitační zásobování veřejných i soukromých kašen na území Starého Města pražského. Vodní věž ukončila své poslání r. 1884.

B. ŠÍTKOVSKÁ VODÁRENSKÁ VĚŽ

Výstavba vodní věže Šítkovské vodárny byla zahájena v roce 1588 a ještě před svým dokončením se věž naklonila. V době třicetileté války byla věž poškozena a při opravě dostala věž charakteristickou cibulovitou báň. Zásobovala Nové Město pražské vltavskou vodou.

C. MALOSTRANSKÁ VODÁRNA PETRŽILKOVSKÁ

Roku 1502 se malostranští dohodli s Janem Petržilkou o výstavbě vodárny v těsném sousedství jeho mlýnů na ostrově u dnešního smíchovského nábřeží. Vodní věž sloužila do roku 1880. Je nejnižší a nejmalebnější z pražských renesančních vodárenských věží.

D. LETENSKÁ VODÁRNA

Rozsáhlý vodárenský areál na Letné byl dostavěn v roce 1888. Vodní věž, která sloužila pro zásobování pitnou vodou horní části Holešovic a Bubenče, byla v roce 1913 vyřazena z provozu a po demontáži technologie byla přestavěna na byty, v současné době jsou ve věži klubovny.

E. VODÁRNA ZELENÁ LIŠKA

Věžový vodojem od roku 1907 zásoboval pitnou vodou území Vršovic, později Braníka, Krče a Michle. Svému účelu tato stavba sloužila do roku 1975.

F. VINOHRADSKÁ VODÁRNA

Od roku 1891 zásobovala vodou území Vinohrad. V roce 1962 byla vyřazena z provozu a přestavěna na byty.

G. PODOLSKÁ VODÁRNA

První budovu Podolské vodárny postavil architekt Antonín Engel v roce 1929, druhou stejný architekt v 50. letech. V budově sídlí také Muzeum pražského vodárenství.

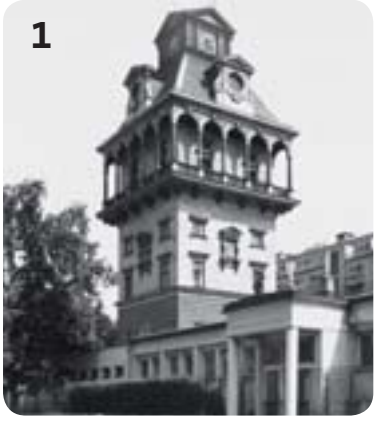

Správné odpovědi: 1D, 2E, 3A, 4G, 5F, 6B, 7C

VODNÍ ST

HRY

KDO K SOBĚ PATŘÍ

1. Dva šikulové, kteří co udělají, to zkazí
a) Pat a Mat
b) Petr a Matěj
c) Patula a Matula

2. Maková panenka s červenou sukní a k ní patří motýl
a) Eman
b) Emanuel
c) Manuel

3. Králíci z klobouku
a) Bolek a Lolek
b) Bobík a Bobek
c) Bob a Bobek

4. Ája a maxipes
a) Flíček
b) Fík
c) Flek

5. Žáci 3.B, kteří získali kouzelné sluchátko, a to jim plnilo různá přání
a) Horáček a Pažoutová
b) Jonatan a Kadrnožková
c) Mach a Šebestová

6. Postavičky z Pohádky z mechu a kapradí
a) Šemílek a Mochomůrka
b) Křemílek a Vochomůrka
c) Křemílek a Muchomůrka

7. Anče je služebná Trautenberga. Její milý je
a) Hajnej
b) Krakonoš
c) Kuba

8. Upovídaný oslík někdy rozčiluje svého zeleného přítele, který se jmenuje
a) Pek
b) Bek
c) Shrek

9. Káťa měla kamaráda pejska, který se jí „vylíhl“ v kočárku. Byl to
a) Fík
b) Alík
c) Škubánek

10. Vychytralá myška vymýšlí různé věci, jak přelstít kocoura Toma, se jmenuje
a) Jerry
b) Žerýk
c) Jeryna

11. Pohádka o tom, že i z obyčejného havíře může být doktor – Dařbuján a
a) Pandrbola
b) Pandrhola
c) Pandrján

12. Kamarádka Hurvínka je
a) Márinka
b) Mařenka
c) Mánička

Správné odpovědi: 1a, 2b, 3c, 4b, 5c, 6b, 7c, 8c, 9c, 10a, 11b, 12c

KŘÍŽOVKA – KTERÁ ŘEKA TEČE V KÁRANÉM?

Správná odpověď: Jizera

KŘÍŽOVKA - CO JE V OKOLÍ VODÁRNY?

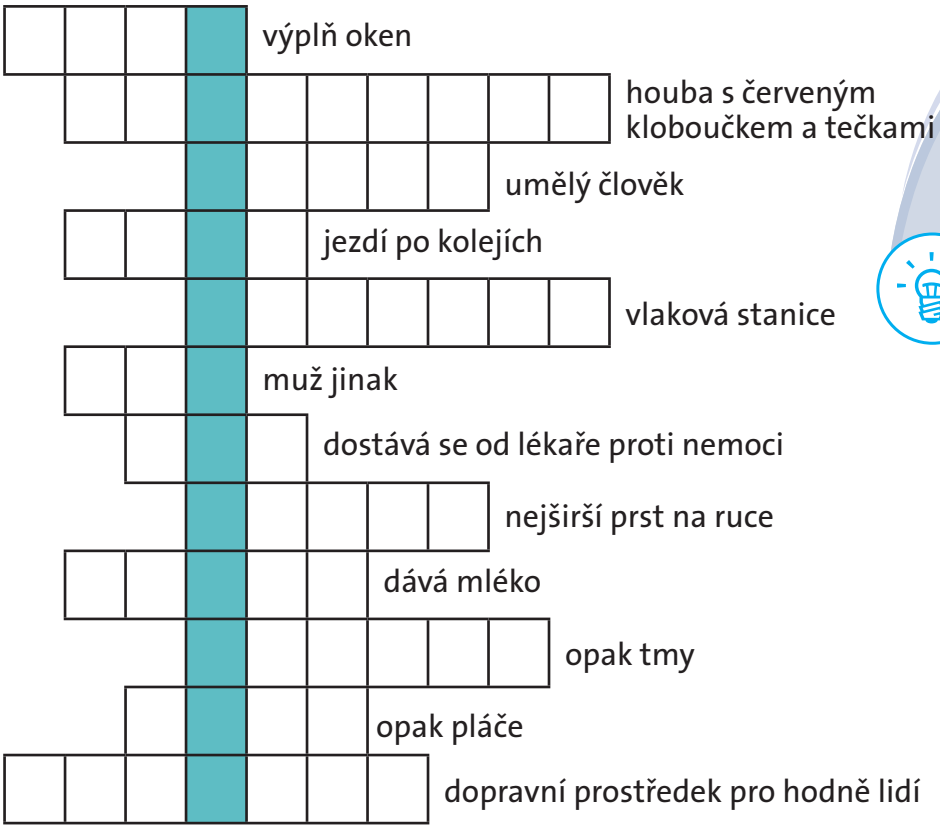

Správná odpověď: ochranné pásmo

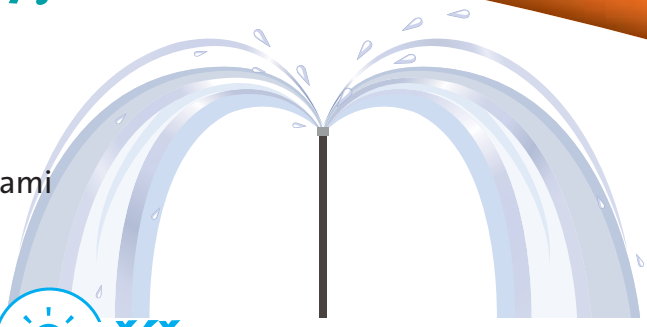

KŘÍŽOVKA - KOLIK JE V KÁRANÉM ARTÉSKÝCH STUDNÍ?

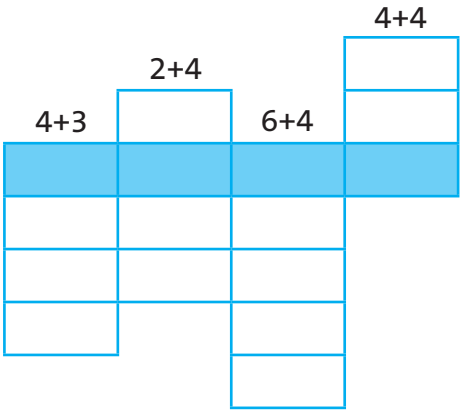

Správná odpověď: sedm

» BLUDIŠTĚ - NAPUSTI SI VODU DO DŽBÁNU

» TIPY NA VÝLETY

Karlštejn

Hrad Karlštejn je národní kulturní památka. Založený byl roku 1348 Karlem IV. jako místo k uložení královských pokladů. Stavba byla dokončena v roce 1365. Při poslední stavební úpravě koncem 19. století hrad získal dnešní podobu. V letošním roce budou akce na hradě zaměřeny na 40. výročí natočení muzikálu Noc na Karlštejně. Více informací na www.hradkarlstejn.cz

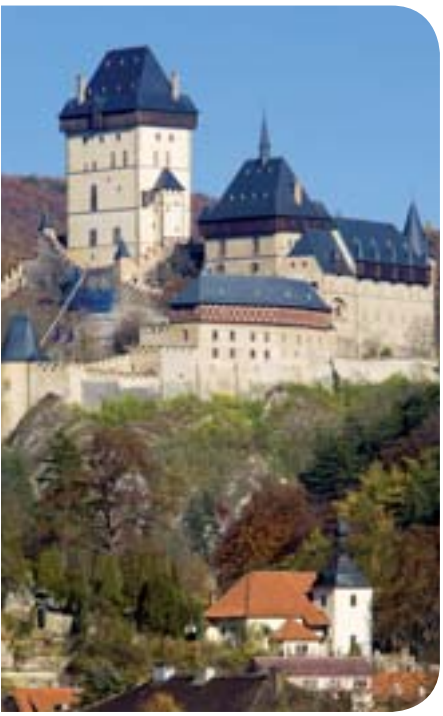

Hrad Karlštejn se nachází v obci Karlštejn, srdci CHKO Český kras. Přijet můžete autem, které necháte na centrálním parkovišti v dolní části obce, u řeky Berounky. Dále pěšky nebo můžete využít kočárovou dopravu. Leží na trati Praha - Beroun, je možné tedy cestovat i vlakem. Výchozím bodem pro výlety do okolí je Infocentrum v Karlštejně.

Co ještě navštívit

Muzeum betlémů Karlštejn – největší loutkový betlém

WAX museum Karlštejn – muzeum voskových figurín

Koněpruské jeskyně – nejdelší jeskynní systém v Čechách

Park Boheminium

V Mariánských Lázních se nachází park, kde jsou dokonalé repliky významných stavebních a technických památek České republiky v měřítku 1:25. Jsou zde památky od 9. století po moderní stavby současnosti, např. Karlštejn, Červená Lhota, Kynžvart, Bečov a mnoho dalších památek.

Park lze navštívit z centra Mariánských Lázní v sezóně turistickým vláčkem nebo lanovkou Koliba – Krakonoš. Otevřeno je od dubna do listopadu, denně od 10 do 18 hod. Více informací na www.boheminium.cz.

Dinopark Plzeň

Dinopark se nachází v areálu plzeňské ZOO. Kromě statických modelů dinosaurů zde uvidíte i pohyblivé a ozvučené modely.

Otevírací doba: duben - říjen: 8.00 – 18.00 hod.
www.dinopark.cz

Dinopark Vyškov

Dinopark se nachází v areálu vyškovského ZOO parku.
Otevírací doba: květen - říjen: 9.00 – 18.00 hod.
www.dinopark.cz

Dinopavilon u přírodní rezervace SOOS

Dinopavilon najdete v obci Nový Drahov asi 6 km od Františkových Lázní. V celém areálu přírodní rezervace SOOS se nachází mnoho zajímavých věcí, které byste si neměli nechat ujít.
Otevírací doba: 15. březen - 15. listopad: denně

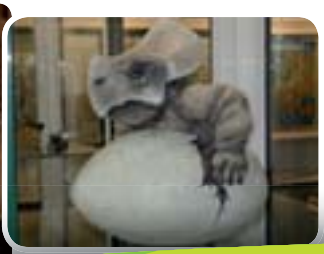

Layout & tisk: CORPUS spol. s.r.o.

Vydala: VEOLIA VODA
redakce: Pařížská 11, 110 00 Praha 1, e-mail: jitka.fialova@pvk.cz
tel.: 267 194 278, uzávěrka: 17. 5. 2013
www.vodnistrazci.cz www.veoliavoda.cz